

Коваленко В. В.,*кандидат юридичних наук,**докторант відділу проблем державного управління та адміністративного права
Інституту держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України*

ГРОШОВО-КРЕДИТНІ ВІДНОСИНИ ПРИ СТАЛОМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ: КРИТЕРІЇ ТА ПРИНЦИПИ РЕГУЛЮВАННЯ

Анотація. В статті здійснено аналіз грошово-кредитних відносин при сталому розвитку економіки, а також критерії та принципи регулювання. Актуальність вибору теми наукової статті у першу чергу обумовлюється безпрецедентним зростанням ролі і значення грошово-кредитних відносин у формуванні ринкової складової суспільства. Регулювання економічних процесів відбувається з використанням різноманітних інструментів, зокрема, бюджетних, податкових, інституційних та грошово-кредитних. Окреслено, що грошово-кредитне регулювання – це сукупність заходів у галузі грошового обігу та кредиту, що спрямовані на підтримку економічного зростання, забезпечення зайнятості, стримування негативних процесів в економіці та вирівнювання платіжного балансу. Грошові та кредитні ресурси тісно пов'язані між собою, різниця між ними має потенційно функціональний характер. Зазначено, що грошово-кредитні відносини реалізуються через відповідний правовий механізм, до якого належить й певна сукупність принципів, організаційних форм, методів і правил, які базуються на чинному законодавстві, які забезпечують необхідні умови сталого розвитку економіки країни. У сучасних умовах завдяки змінам їх масштабів та змісту виникла потреба визначитися щодо меж грошово-кредитних відносин у фінансово-правовій системі при сталому розвитку економіки України в контексті прийняття стратегічних нормативно-правових рішень.

В статті здійснено аналіз законодавчої бази грошово-кредитного регулювання в Україні та становлено, що вона є недостатньо ефективною, оскільки адміністративне регулювання в умовах ринкової економіки є неприйнятним. Важливо впроваджувати ринкові інструменти та методи регулювання. У сфері грошово-кредитної політики, як і в інших секторах економіки, виникають певні ризики, зумовлені як об'єктивними, так і суб'єктивними факторами, які суттєво впливають на очікувану ефективність. Визначення ризиків у функціонуванні грошово-кредитної сфери стає особливо важливим у контексті посилення макроекономічної нестабільності та необхідності вдосконалення сучасної грошово-кредитної політики України з метою зміцнення фінансової безпеки держави.

Ключові слова: грошово-кредитні відносини, фінанси, сталий розвиток, фінансово-правова система, фінансова безпека, грошово-кредитне регулювання, економіка, кредит.

Постановка проблеми. Провідне місце в якійсь трансформації української економіки займає використання грошово-кредитних засобів, спрямованих на підвищення ефективності формування та реалізації загальнодержавної економічної політики. Грошово-кредитна та фінансова підтримка, активізація економічної діяльності на основі удосконалення існуючих

грошово-кредитних інструментів, методів і важелів, а також розробка ефективного механізму грошово-кредитного регулювання національної економіки повинні бути пріоритетами загальнодержавної стратегії економічного розвитку.

Грошово-кредитні та фінансові відносини, складають зміст практично усіх сфер прибуткової діяльності і поза правовою формою не існують. Правова форма, домінуюча у фінансовій діяльності держави, передбачає аби ця діяльність здійснювалась за допомогою правових норм і водночас в рамках певної системи правовідносин. Останнє дуже важливо, оскільки означає, що грошово-кредитна сфера здійснюється в рамках не лише імперативних чи регулятивних, але й правоохоронних правовідносин.

Стан дослідження. Безпосередньо питання грошово-кредитних відносин у фінансово-правовій системі вивчали такі науковці, як: В. М. Боголюбов, М. О. Клименко, А. Т. Ковальчук, І. І. Комарницька, Л. Г. Мельник, В. М. Прасюк, В. А. Прилипка, Т. В. Процик, В. М. Процюк, О. О. Ракоїд, Л. А. Савченко, Л. І. Соломенко, О. В. Тихонова, Л. Г. Уртаєва, А. В. Хмельков та інші.

Здобутки цих науковців містять низку системних положень і висновків, які прямо або опосередковано стосуються предмету статті, водночас потребує поглибленого осмислення саме грошово-кредитні відносини у фінансово-правовій системі в рамках цілей сталого розвитку України в умовах сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Серед суспільних інституцій, що впорядковують політичну надбудову і матеріальний базис – економічну життєдіяльність, головною, найбільш дієвою і ефективною є право. Правова ідеологія, правознавство і правологія формують відповідний юридичний каркас держави і суспільства, з наступним впливом на усі складові економічного базису. Особливої уваги у цьому сенсі заслуговує ядро економіки, а саме грошово-кредитна або фінансова сфера. Грошово-кредитна діяльність держави, як різновид фінансових правовідносин, демонструє такі ознаки, як цілеспрямованість, предметність та упорядкованість [1, с. 215–216].

Нова світоглядна парадигма, на якій ґрунтується Стратегія сталого розвитку України, є політичною та практичною моделлю такого розвитку всіх країн світу, який задовольняє потреби нинішнього покоління без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби. Ця модель орієнтована на досягнення оптимального балансу між трьома складовими розвитку – економічною, соціальною та екологічною. Вона орієнтована на такі вектори, а саме: вектор розвитку (забезпечення сталого розвитку країни, проведення структурних реформ, забезпечення економічного зростання

екологічно невиснажливим способом, створення сприятливих умов для ведення господарської діяльності), вектор безпеки (забезпечення безпеки держави, бізнесу та громадян, захищеності інвестицій та приватної власності, забезпечення миру і захисту кордонів, чесного та неупередженого правосуддя, невідкладне проведення очищення влади на всіх рівнях та забезпечення впровадження ефективних механізмів протидії корупції). Пріоритетом є безпека життя та здоров'я людини, що неможливо без ефективної системи охорони громадського здоров'я, надання належних медичних послуг, захищеності соціально вразливих верств населення, безпечного стану довкілля і доступу до якісної питної води й санітарії, безпечних і якісних харчових продуктів та промислових товарів), вектор відповідальності (забезпечення гарантій кожному громадянину, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак, мати доступ до високоякісної освіти, системи охорони здоров'я та інших послуг в державному та приватному секторах), вектор гордості (забезпечення взаємної поваги та толерантності в суспільстві, гордості за власну державу, її історію, культуру, науку, спорт) [2].

Повертаючись до нашої проблематики, можна сказати, що грошові та кредитні ресурси тісно пов'язані між собою, різниця між ними має потенційно функціональний характер. Всякий грошовий ресурс може бути перетворений на кредитний, але останній сам по собі таким не є. Гроші потрапляють в обіг через кредитування. В окремих випадках використовується також канал прямого кредитування уряду. Але і в першому, і другому випадках йдеться про формування фінансових ресурсів [3, с. 312–313].

У силу взаємозв'язку і взаємовпливу грошових і кредитних ресурсів для їх загальної характеристики доцільно використовувати поняття «грошово-кредитні ресурси», а відносини, що виникають, є «грошово-кредитними відносинами». Як системний блок, грошово-кредитні ресурси і пов'язані з ними відносини є особливим предметом правової опіки і водночас об'єктом правового регулювання. Грошово-кредитні відносини у своїй взаємодії з правовими нормами породжують фінансове правовідношення [4, с. 114–115].

Предмет правового регулювання грошово-кредитних відносин – це сукупність якісно однорідних економічних відносин, урегульованих нормами фінансового права. Дана правова категорія вказує, на яку групу відносин спрямований вплив норм фінансового права. Сутнісними ознаками фінансово-правового регулювання, як правило, визнаються: юридична рівність учасників грошово-кредитних відносин, незалежний організаційно-майновий статус суб'єктів даних відносин, ініціативно-диспозитивний характер норм фінансового права, відновлювально-компенсаційний зміст захисних заходів порушеного права.

Власне кредитні відносини можна визначати як оформлені правом взаємини між кредитором і позичальником. Як відомо, термін «кредит» походить від латинського «*credere*» – «*вірити*». Довіра є невід'ємною властивістю кредитних відносин, якщо їй передують серйозна правова апробація. Структурними елементами кредитних відносин є насамперед їх суб'єкти – кредитор (сторона, що надає позику) і позичальник. Ключовою інституціональною ланкою грошово-кредитної системи є фінан-

сові ринки, банки та законодавчо встановлені елементи ринку фінансових послуг [5, с. 217–218].

Грошово-кредитні відносини реалізуються через відповідний правовий механізм. Грошово-кредитний креатив у правовому вимірі це певна сукупність принципів, організаційних форм, методів і правил, які базуючись на чинному законодавстві, забезпечують необхідні умови для реалізації та розвитку грошово-кредитної сфери. При цьому грошово-кредитні відносини не можуть бути намертво закріплені в системі однозначно визначених юридичних форм.

До важливих чинників грошово-кредитної сфери належать правове супроводження динаміки ринкової ставки позичкового процента, коливання потреби позичальника в основному й оборотному капіталах, забезпеченості позичальника власним капіталом та ефективність його використання, окупності проектів, на реалізацію яких позичаються кошти. Грошово-кредитні та фінансові відносини є основою практично всіх сфер прибуткової діяльності і не можуть існувати без правової форми. Правова структура, що переважає у фінансовій діяльності держави, передбачає, що ця діяльність повинна здійснюватися відповідно до правових норм і в межах певної системи правовідносин. Це є надзвичайно важливим, оскільки свідчить про те, що грошово-кредитна сфера функціонує не лише в рамках імперативних чи регулятивних, але й правоохоронних правовідносин [12, с. 238].

Наприклад, А.Т. Ковальчук вважає, що далеко не всі грошові відносини можуть визнаватися фінансовими, не фінансовим буде любе грошове відношення, не пов'язане з державною власністю. Таким чином автор чітко і однозначно стоїть на позиції, що фінансові відносини можуть виникнути тільки в процесі фінансової діяльності держави. Оскільки і гроші, і кредит об'єктивно є вартісними категоріями, і саме в цій суті виступають органічним елементом фінансових відносин, то за всіма правилами наукової коректності грошово-кредитні відносини можливо віднести до сфери впливу фінансового права. Доктринально фінансово-правові регулятори у переважній більшості правових систем виокремлюються законодавством й підтверджуються юридичною практикою як самостійна правова категорія [7, с. 93–94].

Якщо говорити про аналіз предмета фінансового регулювання, то необхідно мати на увазі, що після системних ринкових трансформацій, що відбулися в Україні останнім часом, відбулися якісні зрушення в першу чергу в структурі та змісті грошово-кредитних відносин. Тобто йдеться про те, що грошово-кредитні відносини сьогодні обумовлені не лише рухом публічних коштів, а й ринковою компонентою обсягових фінансових ресурсів, бо саме цей момент потребує налагодження правового контролю у рамках так званого інформентного режиму. Сфера грошово-кредитних правовідносин – досить динамічне явище. У сучасних умовах завдяки змінам їх масштабів та змісту виникла потреба знову визначитися щодо меж фінансового правовідношення. Зокрема, принципово важливо визначитись, чи всі аспекти відносин, що виникають й утверджуються в процесі фінансової діяльності, є предметом окремої галузі права – фінансового права [8, с. 124–125].

Зокрема, необхідно звернути особливу увагу на такі системні категорії, як фінансовий ринок та ринок фінансових послуг, система комерційних банків, які великою мірою знаходяться у приватному секторі і функціонують водночас

у правовому режимі. Однак при цьому важливо підкреслити, що не лише диспозитивні, але й імперативні елементи правового регулювання тією чи іншою мірою використовуються і в приватному секторі грошово-кредитної сфери. Тому навряд чи можна погодитися з деякими юристами-аналітиками, котрі не вважають приватний фінансовий сектор прерогативою фінансового права і фінансово-правової науки [9, с. 63].

Грошово-кредитні відносини як предмет правового регулювання, виокремлюються в двох площинах: з одного боку, йдеться про встановлені державою загальнообов'язкові правила кредитування, правові регулятори, завдяки яким грошово-кредитні відносини функціонують й утримуються в прийнятному для суспільства правовому режимі, а з іншого – про ті конкретні можливості та повноваження, на основі і в рамках яких юридичні особи (суб'єкти фінансових відносин) можуть підприємливо діяти. Поліваріантність використання фінансових можливостей у рамках єдиного правового поля стає атрибутивною ознакою ринкових умов господарювання [7]. Ці відносини мають об'єктивну природу і зберігають свої сутнісні властивості, які в економічному сенсі фактично підтверджують нерозривні «родинні зв'язки» з фінансовими відносинами. Однак з точки зору правовідносин зазначена взаємообумовленість вимагає чіткого дотримання принципів і правил, узгоджених і з координованих відповідними організаційними рамками [10, с. 104–105]. Можливість різноманітного використання фінансових ресурсів у межах єдиного правового поля стає характерною рисою ринкових умов господарювання [13, с. 72].

Якщо, скажімо в процесі кредитних відносин порушується принцип цільового використання, і особливо, повернення позичених коштів з відповідними відсотками, то за таких умов кредитні відносини перетворюються в процес фінансування. Мають місце й інші прецеденти. Необхідно визнати, що підприємствам, підприємцям іноді приходиться брати кредити не для розвитку виробництва чи свого діла, а на сплату боргів, податків чи поповнення поточних обігових коштів. Тому дехто з юридичних осіб вимушено переводить свої кредитні стосунки з банківської сфери на ринок фінансових послуг, зокрема інвестиційно-фінансових компаній. Останні є досить гнучкою фінансовою інституцією, яка в залежності від ситуації може виступати і позичальником і кредитором або ж використовувати такий фінансовий інструмент, як торгівлю трансакціями.

На даний час грошово-кредитні відносини в Україні – це сфера переважно банківської діяльності, на яку розповсюджується, відповідно до наукової доктрини, регуляторний вплив фінансового права з врахуванням важелів, що знаходяться під відповідною юрисдикцією. Ті чи інші виробничі відносини створюють відповідне суспільне замовлення, формують загально значиму потребу у відповідному правовому регуляторі. Останній, знаходячись в рамках об'єктивної необхідності, волею законодавця впливає на відповідну сферу економіки [11, с. 166–167].

Важливу роль у врегулюванні кредитної діяльності відіграють принципи, як висхідні положення, на які спирається теорія і практика законодавчого процесу і на яких базується правове регулювання грошово-кредитних відносин як таких. Підпринципами традиційно розуміється нормативно закріплені концентровані вирази сутності законодавчо-правового процесу. Принципам права притаманні, принаймні три групи ознак: по-перше, ознаки, властиві для права як регулятора суспільних відносин;

по-друге, ознаки, властиві фінансово-правовим регуляторам як особливому юридичному явищу; по-третє, специфічні ознаки, завдяки яким відбувається так званий галузевий поділ права.

Отже, це загальнозначимі вектори правової поведінки. На принципах правового регулювання базується механізм використання юридичної норми чи їх сукупності. І в цьому сенсі вони є узагальненим, фундаментальним правилом, на яке орієнтується практична юриспруденція. Принципи правового регулювання виступають гарантом об'єктивності правотворчої діяльності. Скажімо, принцип «невідворотності відповідальності» є досить ефективним важелем впливу на всю сферу економічних відносин і підприємницьку діяльність, зокрема. І відносини, що складаються в кредитній сфері, не є і не можуть бути якимось виключенням від регулюючого впливу зазначеного принципу [4, с. 193–194].

Такою ж юридичною силою наділені інші принципи, що немов би похідним чином врегульовують кредитну діяльність, а саме: добровільності надання, забезпеченості, цільової спрямованості, платності, ефективності використання, строковості, зворотності. Порушення, а тим паче ігнорування принципів кредитування здатне вимити потенціал грошово-кредитних відносин. Певна вина тут і за діючим законодавством, і, особливо, за правничою наукою, що покликана освітлювати шлях для практики. Принципи визначають не лише загальні підходи щодо регулюючого впливу на відповідний об'єкт, а й окреслюють «коридор свободи», в межах якого цей об'єкт стверджується, тобто наділяється відповідними правами і обов'язками.

Слід підкреслити, що законодавча база грошово-кредитного регулювання в Україні є недостатньо ефективною, оскільки адміністративне регулювання в умовах ринкової економіки є неприйнятним. Важливо впроваджувати ринкові інструменти та методи регулювання. Наприклад, для оптимального розподілу кредитних ресурсів у різних галузях на прийнятних для позичальників умовах необхідно створити відповідні умови. У цьому контексті тимчасові податкові пільги можуть стати важливим інструментом для стимулювання кредитування та інвестування в пріоритетні сектори. Адміністративне регулювання валютного курсу є неефективним і не може слугувати основою для стабілізації валютного курсу, тому фінансово-кредитним органам слід активніше використовувати ринкові механізми, такі як регулювання грошової маси та ставки рефінансування.

Отже, варто підтримати вчених-економістів й зробити висновок, що середовище для реалізації сучасної грошово-кредитної політики формується під впливом багатьох факторів, які в сукупності створюють складні умови та знижують ефективність цієї політики у досягненні поставлених цілей. Найбільш суттєвим чинником є поширення світової фінансової кризи, для подолання якої Україні необхідно вдосконалити законодавчу базу грошово-кредитного регулювання та впроваджувати ринкові механізми в регулювання кредитної системи [14]. Як стверджує О. О. Гудзовата, встановлення цільового рівня фінансової безпеки є одним із ключових стратегічних пріоритетів у системі національних інтересів будь-якої країни. Ефективність досягнення цього пріоритету, насамперед, залежить від функціональних параметрів державної політики, що реалізує практичні методи, інструменти та засоби на різних ієрархічних рівнях управління грошово-кредитною сферою. Одночасно ускладнення економічних процесів і посилення взаємозв'яз-

ків між товарними та грошовими ринками привертає увагу до формування теоретичних основ і розробки конкретних важелів впливу на грошово-кредитні відносини. Це враховує як досвід, накопичений у практиці грошово-кредитного регулювання розвинутих країн, так і складність трансформаційних процесів у країнах, що розвиваються [15, с. 75].

Варто констатувати, що у сфері грошово-кредитної політики, як і в інших секторах економіки, виникають певні ризики, зумовлені як об'єктивними, так і суб'єктивними факторами, які суттєво впливають на очікувану ефективність. Визначення ризиків у функціонуванні грошово-кредитної сфери стає особливо важливим у контексті посилення макроекономічної нестабільності та необхідності вдосконалення сучасної грошово-кредитної політики України з метою зміцнення фінансової безпеки держави.

Висновки. Таким чином, грошово-кредитне регулювання – це сукупність заходів у галузі грошового обігу та кредиту, що спрямовані на підтримку економічного зростання, забезпечення зайнятості, стримування негативних процесів в економіці та вирівнювання платіжного балансу. Предметом правового регулювання грошово-кредитних відносин є сукупність якісно однорідних економічних відносин, урегульованих нормами фінансового права. Можна виокремити такі ознаки фінансово-правового регулювання, а саме: юридична рівність учасників грошово-кредитних відносин, незалежний організаційно-майновий статус суб'єктів даних відносин, ініціативно-диспозитивний характер норм фінансового права, відновлювально-компенсаційний зміст захисних заходів порушеного права.

Грошово-кредитні відносини як предмет правового регулювання, виокремлюються в двох площинах: з одного боку, йдеться про встановлені державою загальнообов'язкові правила кредитування, правові регулятори, завдяки яким грошово-кредитні відносини функціонують й утримуються в прийнятному для суспільства правовому режимі, а з іншого – про ті конкретні можливості та повноваження, на основі і в рамках яких юридичні особи можуть підприємливо діяти.

На даний час грошово-кредитні відносини в Україні – переважно сфера банківської діяльності, на яку розповсюджується, відповідно до наукової доктрини, регуляторний вплив фінансового права з врахуванням важелів, що знаходяться під відповідною юрисдикцією. Ті чи інші виробничі відносини створюють відповідне суспільне замовлення, формують загально значиму потребу у відповідному правовому регуляторі.

Нова світоглядна парадигма, на якій ґрунтується Стратегія сталого розвитку України, є політичною та практичною моделлю такого розвитку всіх країн світу, який задовольняє потреби нинішнього покоління без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби. Ця модель орієнтована на досягнення оптимального балансу між трьома складовими розвитку – економічною, соціальною та екологічною. Вона орієнтована на такі вектори, а саме: вектор розвитку, вектор безпеки, вектор відповідальності та вектор гордості. Відповідно до цих векторів забезпечується сталий розвиток країни, проведуться структурні реформи, забезпечується безпека держави, бізнесу та громадян, захищеності інвестицій та приватної власності, забезпечення миру і захисту кордонів, чесного та неупередженого правосуддя, невідкладне проведення очищення влади на всіх рівнях та забезпечення впровадження ефективних механізмів протидії корупції.

Література:

1. Комарницька І. І. Профілактика правопорушень у фінансово-економічній сфері засобами адміністративного права : дис... доктр. юрид. наук : 12.00.07. Львів, 2021. 512 с.
2. Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року : проект Закону України від 07.08.2018 р. № 9015. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A>
3. Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні : дис. ... доктр. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2002. 454 с.
4. Процик Т.В. Грошово-кредитні засоби регулювання національної економіки : дис... канд. економ. наук : 08.00.08. Суми : 2007. 207 с.
5. Тихонова О. В. Фінансова безпека України: кримінально-правові та кримінологічні основи : монографія. Київ, 2015. 482 с.
6. Працюк В. М. Адміністративно – правове регулювання державного фінансового контролю в Україні : дис... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2020. 227 с.
7. Ковальчук А. Т. Фінансово-правове регулювання грошово-кредитних відносин: дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2003. 196 с.
8. Уртаєва Л. Г. Теоретико-правові засади фінансовим правопорушенням: дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя: 2021. 198 с.
9. Прасюк В. М. Проблеми нормативно-правового регулювання державного фінансового контролю в Україні та напрями його удосконалення. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 4. Т. 1. С. 60–64.
10. Хмельков А. В. Державний фінансовий контроль : підручник Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. 228 с.
11. Стратегія сталого розвитку : підручник / Боголюбов В. М., Клименко М. О., Мельник Л. Г., Ракоїд О. О., Соломенко Л. І., Прилипка В. А. Київ : ВЦ НУБІПУ, 2019. 328 с.
12. Гуторова Н. О. Кримінально-правова охорона державних фінансів України. Харків, 2001. 383 с.
13. Буга Г. С. Небанківська фінансова установа України як суб'єкт грошово-кредитних відносин. *Правовий часопис Донбасу*. 2021. № 3 (76). С. 69–76.
14. Колеватова А. В., Пашенко О. В. Теоретико-методологічні засади регулювання грошово-кредитної політики держави. Ефективна економіка. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7714>
15. Гудзювата О. О. Механізми реалізації грошово-кредитної політики в системі зміцнення фінансової безпеки України : дис. ... докт. юрид. наук : 21.04.01. Київ, 2019. 421 с.

Kovalenko V. Money and credit relations with sustainable development of the economy: criteria and principles of regulation

Summary. Regulation of economic processes takes place with the use of various instruments, in particular, budgetary, tax, institutional and monetary instruments. The relevance of choosing the topic of the scientific article is primarily determined by the unprecedented growth of the role and importance of monetary relations in the formation of the market component of society. It was found that monetary and credit regulation is a set of measures in the field of monetary circulation and credit aimed at supporting economic growth, ensuring employment, curbing negative processes in the economy, and equalizing the balance of payments. Money and credit resources are closely related, the difference between them is potentially functional. It is proven that monetary and credit relations are implemented through the appropriate legal mechanism, which also includes a certain set of principles, organizational forms, methods and rules based on current legislation, which provide the necessary conditions for the sustainable development of the country's economy. In modern conditions, due to changes in their scope and content, there was a need to determine the limits of monetary and credit relations in

the financial and legal system with the sustainable development of the economy of Ukraine in the context of making strategic regulatory and legal decisions.

It was established that the legislative framework of monetary and credit regulation in Ukraine is insufficiently effective, since administrative regulation in the conditions of a market economy is unacceptable. It is important to implement market instruments and regulatory methods. In the field of monetary policy, as well as in other sectors of the economy, there are certain risks caused by both objective

and subjective factors that significantly affect the expected efficiency. The identification of risks in the functioning of the monetary and credit sphere becomes especially important in the context of increasing macroeconomic instability and the need to improve the modern monetary policy of Ukraine in order to strengthen the financial security of the state.

Key words: monetary and credit relations, finance, sustainable development, financial and legal system, financial security, monetary and credit regulation, economy, credit.